

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆՁՈՒՄԷ,, ԿԵ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐԴԱՂՈՅՈՒՆ

պիտի գտնուին իրերու բերածսրը: Կա միջոցառարկայ սակայն պիտի չկրնան առգէլ մեծամասնութեան վրայ, եթէ մէկ զոսմէր չփնտրէ: Բոխանակ հրապարակ ներգելու եւ լայն պայմանաժամք մը մէջ վարելու ընդունակ եղող առեւտրական առուները բռնի սնունկայնիչու, օգնեն անոնց ու չլիցիտարեն որ ինչան խեղճերը:

Այ ամէն մարդ համոզուեցաւ, զլուծական անակիկալ համաձայնագրի զոհերն են ներկայից զմտարութիւն կրող առեւտրական տունները. արդ ոչ իրենց այնչափ անարտա անդուք ըլլաւ որ խառնութիւն բանեցին ինքանքն եւ մահու մէջ տառապող հիւանդի մը հանդէպ, ինչէ. փութ ընելէք երբ տուննէք մէկը միջոց որ փոխանակ ինքնով ցուաւ. դար մը քաթի հանել ջանալու, կիցի հարուած մը տալ փորձելով անոր, որեւտայթ իոննէ, մի՛ մի՛ հարուածէք, մի՛ նեղե՛ք, մի՛ անուամարկէ՛ք արգէն նեղուած տունները. հրապարակ ինչ պիտի չկրնէ եթէ չատ մը առեւտրական տուններ իրարու ետեւէ ինչան, այն ատեն ո՞վ պիտի վտանայեցնէ զանոնք նեղող տունները թէ, իրենք մը պիտի չկենթարկուին իրենց զոհերուն կայսութեան: Որո՞ւ հետ առուտուր պիտի ընէք, ինչպէս պիտի դարձնէ՛ք ձեր բորժը երբ ձեր չարաբաղան խառնապահանդիսեան պատճառով ներկայանայի յամալորք մը չգժգէ՛ք հրապարակէն վրայ. անակուցողներէն օգուտ չկայ, բուն իսկ չաճը դարձը չարութեանից յաջողողներէն պէտք է անկեպալէ:

Բաճանայ մը ջոջ յուղարկաւորութեան վրէ կը դարձնար, երկուսապրդին մէկէն քարանձաւներ մը փորանո՞ւ ըլլալու յաւանիրութեամբ,

— Իւրոյն պատարմը կլլեցին, տէր պապալ, ըսաւ, ըսան սոխին կ'առնան այս յուղարկաւորութենէն:

Բաճանայն դառն չկատող մը,

— Մենք մուռողներէն չա՞նք չենք անկալար, օրհնա՞ւ, րաւ, մուռողը մեռաւ զիցա, մատուած երկար կենալ տալ ապողորմական, օրսէք կ'ամուսնանան, հարսնիկէ ի ընեն, զաւակը կը ծնին մեռել օրհնի կուտան, անօրհնէ՛ր կը վշարեն, մ'առել կուտան, կերբոյնդս օտարւոյն ամէն եղանակին մէջ կը յիշեն իրենց զա՛նա՛նս:

Սեւերարկան արխարհին համար ալ անանկ չէ՞մք թէ, սնունկացողն ինչ չեն, դուցէ միտա միտ ալ կը հասնի. բուն իրողութեամբ դարձը չարութեանիցէ, ուրիշ ամէն մարդ ի՞ճատայն մէկ մէկ տեսնակցաւ: Արդ իրենց եւ հանքութեան այն կենդանին չարն ինչատուութեան արեւելոյ, հրապարակին ջոջերը պէտք է նեղ պարսպաներու մէջ սաւառին օգնու թեան կտորտ եղող տուններուն ու պէտք է սրտի գործունակութիւն զգան ուրիշները անկուռն փրկելուն մէջ:

(17)

ՆՈՐ ՓՈՐՁԱՆՔ ՄԸՆ ԱՒ

Կասեմին Տարսի ճիւղաւար Պ. Բոս-
նի Խախանձին չգողուելու իտելեգ-
ութեանը երբ մեկնել կը պարտա-
ւոր Պեթեմբըրը մնակարանէն, Օր.
Խեթմար զայն կեցնելով,
—Հապ պէտք է կենաք, պարոն,
աւա, բռնաւոր ձեր երեսպառանդն ա-
լիկ խիստ ու աւելի կատարել է, եթէ
բըրտէ հակառակորդներուն գրած զըր-
պարտութիւններէն ազդեցող մտքը
արեւ ժը հասցնել ուզէ, եւ միշտ
եւ կ'արար ընդրս պարտպանել, ձեր
Հայասթիւնան կը կարտօմի,
—Ուրեմն ձեր հրամանին տակ եմ,
նպակ ոք ուղեք, այնչէս կը շարժիմ,
աւա Կասեմին,
Հիւսիսի տանտիրուհին օր ուշադրու-

հեմաք կ'ունկնդդէրք քրքռն ու կասթծօնի
լիջնս փոխաբանած խօսքերբը,
—Ո՛չ, պարոն, ըսաւ, եթէ ամուս-
նին հոս տեսնէ ձեզ, կ'սպաննէ, մեր
մէջնքն ալ կ'սպաննէ,
—Հոգ փի՛րն էք տրիկին, պատաս-
անքը կ'աթծօն, ես անակ չուտով
եռանդընքն չեմ. նախախնքի մահա-
անդը բնաւ չեմ կրնար դիմանալ,
—Ո՛չ, պարոն կ'աթծն, ես ալ չեմ
ուզեր որ հոս կեննայ. եթէ քեռայրս
զոգ տեսնէ, կատաղութենէն պիտի
կրնայ ինձնայ մոլեցնել, մինակ պիտի
նըգրէր որ պէտք եղած ատեն մտայն
գեռելենայ փոխալ. հաւ չըտող մտքը,
բայիպ ատեն որ այս կողմնակի տես-
ալք մնալ, կրնաք լսել մեր խօսակո-
ւութիւնը, դուռը ներսէն կ'պակցէ՛ք,
բիշկ անաղորտ մնա ալ ունի, ուրիշ
նստք վար չիջնէ. իսկ եթէ օգտու-
նիւն խնդրելու համար ձայնս քարծա-
նեմ, գր վաղէք կուգաք. խօսակցե-
նան պարտն երբ քեռայրս բանծ թէ
հաճաւաւիկ ողջ առողջ եկաք, անտեղի
որպարանութիւններ կարեւորութեան
մօտեցելով քրքռն ձեռ զայրուստէն զգա-
ւոր անպիտանութիւնը մի՛ թունաւորեք»
ուրք միւս անաղորտին կ'աճառ ըր կ'իջ-
ալք կ'երթաք. սա ալ պէտք է բնեմ
որք մեր այս երախտիքը բնաւ պիտի
ուռցնուի:

Ղեկեթ անմիջապես քայտաւ ամառաբա-
ւած կողմասանեակին դուռը. կասեցան
ամայ ակամայ սպիւրկոյնը եւ հոն
անկեց. Նրիտառապըզ թէեւ կ'զգար հոն
խաւճեալութիւն վասնզր ու այն ծաղ-
կի կայտաթիւրը, որուն կ'ենթերա-
ւորէր, սակայն Ղեկեթի հաւնելի ըլլալու
անոր երախտապարտութիւնը չանկու-
նաճողք ամէն բանէ մեծաթիւքն էր իրեն
մասը, որ տանցի առաքելութեան ընթա-
նուտ. ու ծալք աստիճանն ուրախ ըլլա-
ւով որ սպաշակ ընտանեացած է Սր.
Էդիթի հետ, զուգը վրայէն կզպեց.
այսթմէն համար չատ դիւրին էր ա-
նցնի ինքզինքը ցուցնելու աստիճա-
նէն վրայ ինչպէս, խալ ինչէ Ղ. Գրո-
ւան գործը ծալքայեղութեան հասցնելը,
այն աստիւ ալ զուգը բանաստեղծն պէս
պարզ մայրուն վրայ պիտի խոյանար
գիրէր երկու անմեղ կիները. մինակ
է խեղճ աղան վր վախճար ու իրեկե-
ան կռիւն հետեւանքով Կոյնիկին
մանուսպան ըլլալուն պէս, այս կռիւին
սուսանքէն ալ նոր ոճեր վր գոյու-
նին չառնէր, ե իրաւունք ալ ունէր
սթման. պարտաւան համաժաման էր ճիշդ
ան ալ երէզ գիշերուն ժիւլիպի տան
է եղածին նման ապրիլի սենեակէն
արքա ունիւղիդէր էրիկ կնկան միջիւ-
սակեց երեւեմ.

Մէկ քանի վարկեան ետք սրահին ուռը բաղդեցաւ և ուժգնութեամբ լինի գողցուցաւ. կորուկ, կոշտ ու արկաւորեմէ ձայն մը,

— Այո՛ տիկին, գուշեց, զիս այսօր չիք սպասու, գուշեց զարմացած իսկ յիշար կանուխ գալուս։

— Ո՛չ, պարոն Բրգոզն, սիրելի՛ ետարկս, պատասխանեց Պէռլի, քոյրս շշտիկ կը սեպէ զինքը զանց տանեալն համար. վառահ եղբք որ գործարարիկ արեւ վերադարձին կ'սպասէր, աղաչեմ զսպեցիք ձեր բարկութիւնը, տխեմի՛ք ձեր խիտ լեզուս, հիւսնադ է եղբք։

— Է՛, ալ կը բաւէ, գուշեց Բրգոզն, ի նաեւի կրկնապատկերով կատարուելը, թեպէ՛ մտիկ ընելու ժամանակ չնորի, դուռն ինչ զործ ունիս հանանք, չեմ ուզեր, հիմա հալածուելու երթալու ես ասկէ, ես կ'ոնջու ար խօսելիքնիդ ունիւի, դուքս կորուէ՛ կ'ըսեմ կոր թեպէ։

— Բայց կ'աղաչեմ, սիրելի՛ զեւոյրս։

— Ես գուէկին թեուարդ չեմ, կորուէ սրէկ։

— Բայց քոյրս հիւսնադ է, զիբացէ՛ք ան, փոխանակ վիւր պլուեւելով ցա-

բու, ե՞ժէ մըջ մըն ալ այսպէս խառաւ թուրն ըսանցնէ՛ք կը մտնէի կ'երթայի, մեղք չէ՛, քու սիրտակն կ'ընդ չէ՛ր, ինչ եղաւ նիւտ, քիչ մը ճանգիստ աւելցէ՛ք, Գրարու ճիւղն խօսեցէ՛ք. ետքը ինչ քաջատարութիւն որ պահանջէ՛ք, կ'ընաք քսանալ։

— Դեռ կը համարձակիր ադ լեզուով ճնտա խօսիլ այնպէս է. ես քայրք երկնակայանից, անոր համալիսար պալատն ունեւոր. համար մտնող կենսէք զո՛նի, տաքին ցուբաին ծովուն վրայ գտնուած միտք, կենսքիս զինուղ կուտարժմ փառքն արկինելուն հետ, անկիս իմ այս զո՛նի. թիւիւններս փխարինելու համար այնչէս արարքներու մէջ կը գտնուի որ իմ համար երեսուն առնելու. էրիկը խառող սասանի կ'էն մը պալատանիւրէ կ'ըլլաւ դեռ...

— Ձեր քարերէն բան մը հասկցած ունի՞ք, սիրելի՛ քուայրս, քորս ամառտանիւն կ'ըլլաք, գուցէ դիտ ալ անոր մեղալից հոչախէ՛ք։

— Ո՛չ, քերէր ըսելիք չունիմ, քեզի եմ ամառտանիւն, ես վրէժ լուծելու եկայ ան, Ժամանակ չունիմ քեզի հետ աղբիւստելու, հնամկցար դեռ, կորուրէ գնա սըկ, ե՞ժէ ոչ...

— Սըկն անդին չեմ երթար. քորս

բայց դարձեալ կը կրկնուի թէ կը խաբարէր. քորտը ստորին կին մը չէ՝ Կոպչեկ կենդանի էր. ամիկայ ամուսն է. ետքը դուք ալ պիտի հասկնաք քորտն աննա՝ զուխիւրը, բայց ձեր չարաշուք թօթաւ գիւնէ ետք քիչանս իրաւ է որ լքելի կնկան կռիւին՝ միշտստեղու իրաւունք չունի թէ ինչ, սակայն աշխարհի վրայ մինչև վրայ մը ունիմ է այն թշուառ հիւսանդն ալ ինձմէ ուրիշ մէկը չունի. երկուքն ալ անտեղի նախախալան օրքեր են, ով որ զին կը նստախալ, չարայ կը նախատէ և փոխադարձաբար: Ձմա զգժար մեր վրայ: Կըրքնուում որ առանց նախապատ զին սպաննուել, բան մը պիտի չկրնանք ընել քորտն:

Կասկածն Տարփի որ ամբողջ մուսմնաւոր ականջ կտրած՝ կորցնասնանկեն կ'ունկնդրէր այս բանալէճը՝ մօլեգնեն քաւ: Պէտէ՞ սպաննուել. միթէ կաս ընել էսքան էր: Դեռստոր օրերորէն ալս խօսքերը նաւապետին վրայ ալ խորատէս աղբած էին որ քեզ մը լիզուտ փոխնուր:

— Գիտեմ արդէն որ դուռն բարի աղլլիկ մըն ես, բնաւ, քորդը այնպէս չէ նախալին. եթէ հոս ալ կ'ենաս, ես ընես լիքս կ'ընեմ դարձեալ:

(ԵԱՐՈՒՆՔԻՆԻ)

» — 4 —

